

TERRATEKNIKK

TERRATEKNIKK as
Odderøya 100 – 4610 KRISTIANSAND. Tlf.: 95244812
email: torkviljo@yahoo.com Web: www.terrateknikk.com
Org. Nr. 998 091 845 mva

Krypsivprosjektet i Agder

Dato: 14 juni 2017

Vurdering – tiltaksområde 3 – Sveindal Sør – Marnardal kommune

Sak:

Terrateknikk er engasjert av krypsivprosjektet i Agderfylkene for å bidra til å utrede og omsøke opprensningstiltak på utvalgte krypsiv-problemområder. Opprensning planlegget utført som klippe- og harvetiltak fra flytende redskap, i sjeldnere tilfelle som gravetiltak fra beltegående maskin. Undersøkelsene er utført med dette som formål. I gjeldende tilfelle vil klipping supplert med spylende harv benyttes

Metodikk:

Nærområde til tiltaksområdet er vurdert for atkomst, bruk for kompostering og allmenne forhold som kan berøres av tiltaket. I vannområdet er bunn på representative deler av tiltaksområdet undersøkt for å vurdere forekomst av krypsiv, vokseform, bunnsituasjon. I tillegg er vannhastighet registrert og grunnlag for oppsetting av strøm og forurensning som følge av partikkeltransport er vurdert.

Resultater - områdevurdering

Planområde 3 – Sveindal Sør omfatter nedre del av vannområdet Sveindal, og har – dog i mindre grad enn område 1 - vært en gjenganger som krypsiv-problemområde i flere tiår. Området er stort og variert, og omfatter også arealer med rimelig vannstrøm, herunder øvre del nedstrøms Sveindal bro/Rv. 9. I beskyttede bukter er derimot muddermektigheten betydelig. Sveindal Sør inngår i et begrenset vannområde av Mandalselva som er tilgjengelig som vannrekreasjonsområde for Sveindal. Kort nedstrøms område 3 utgjør Kollungtveifossen en begrensning av vannområdet, oppstrøms område 1 utgjør fossestryk avslutningen. Når dette området mister bruksverdi for bading, båtliv og sportsfiske ved stort krypsivoppslag så går en viktig del av rekreasjonsverdien for Sveindals befolkning tapt.

Nærområdet på land består i hovedsak av kulturlandskap i hovedsak som beitemark for sau med naturlig avgrensning til elva. Langs begge sider innslag av naturlig sandstrand og viktige rekreasjonsområder for lokalbefolkningen. Gjennomstrømningen gjør at vannområdet naturlig har verdi for aure, men fiskbarhet og størrelse på fisken hemmes stort av krypsivbestandene.

Kart over lokalitet. Området er lokalisert til tettstedet Sveindal, to mil oppstrøms anadrom sone.

Sveindal 3 – Sør er hovedsakelig stilleflytende område med innslag av hurtigere områder øverst og sentralt i planområdet. Bildet under er fra vestre bredd og sett i nedstrøms retning. Naturlige sandstrender er en del av bildet her – etterlevninger fra uregulert mandalselva hvor flommer i betydelig grad vil ha etterlatt uterodert sand på sidene nedstrøms de begrensende snittene.

Virkning av rék og partikkelforurensning ved rensking i område 3 er en utfordring hva gjelder de sentrale og øvre delene av ruten, og det må settes restriksjoner på klipping i forhold til vannhastighet og oppsamling, og eventuelt at harving ikke igangsettes i de områdene hvor tilstrekkelig lav vannhastighet ikke oppnås. Tiltaket påvirker imidlertid ikke gytebekker, og i hoveddel av det store renskområdet vil suspendert materiale fra den raskere øvre delen sette seg på nedre og stilleflytende deler av renskområdet. Det er gode riggområder her, og betydelige arealer egnet for kompostering av krypsivmateriale på utmarksarealene. Rigg og til dels komposteringsarealer vil også kunne betjene område Sveindal 1.

Dersom tiltak gjennomføres i periode med for stor vannføring kan imidlertid både rek og suspendert stoff føres betydelig nedover, noe som utløser behov for særlig vurdering av hvor harving kan benyttes og når + hvor (vannhastighet/vannføring) klipping kan igangsettes. Dette er imidlertid forhold som først kan klarlegges når årets vegetasjon er synlig (mye såtevekst er nå borte og omfang av problemområder vanskelig å fastsette) og man kan fastsette hvor klipping og evt harving er nødvendig.

Bunnen i område 3 er variert, med stabile mudderområder som man finner i område 1 (sd) i bukter og brede tverrsnitt, mens stadig varierende krypsiv og mudderforhold i arealene nærmest øpet, hvor man etter velykket men sjelden flom kan gjenfinne ikke ubetydelige arealer rensket ned til naturlig elvebunn av grov sand.

Lokaliteten og typisk sjøbunn på vestsiden av løpet og ganske høyt oppe i ruta fremgår av bildet under, fra ca 1,5m vanddyp. Her er deler av naturlig substrat rensket frem av tidligere flom, men hoveddel av krypsivsåtene holder her stand. Bemerk den høye turbiditeten i vannet, tross at det ikke gjøres tiltak i elva på dette tidspunkt. Turbiditeten/partikkelbelastningen er formodentlig en effekt av sterk nedbør noen dager tidligere og kortvarig forhøyet vannføring. Slike forhold utgjør "naturlilstanden" i de sterkt regulerte og sterkt krypsivbelastede Mandalsvassdraget og må hensyntas når man vurderer eksempelvis turbiditetsdata og visuelle vurderinger av området under og etter tiltaksperiodene dersom disse sammenfaller med slik periode med naturlig økt vannføring og avrenning.

Vurdering:

Etter Terrateknikk sin vurdering vil klipping av område kunne gjennomføres med kun lokal virkning m.h.p. forurensning forutsatt restriksjoner på hvor og når harving kan igangsettes og betydelig oppmerksomhet på oppsamling av krypsivmateriale både med båt og lense.